

ŐSZINTESÉG avagy
Hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát
„Szégyenét a hazug mindig magán hordja” (Sir 20,26)

Írta: 2016. esztendejében, Dr. Farkas László atya a jelzett forrásokból

Az igazság – Isten természete: „benne nincs semmi sötétség” (1Jn 1,5). Isten nem tud eggyé válni a hamissággal. Jézus mondja: „én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem jár többé sötétségben.” (Jn 8,12) Isten igazmondó (Jn 3,33; Róm 3,4), nem tud hazudni (Zsid 6,18), mert maga az igazság. (Jn 14,6) „Nem ember az Isten, hogy hazudnék, nem embernek fia, hogy bármit megbánná. Mond-e olyat, amit meg ne tenne, ígér-e olyat, amit nem teljesít?” (Számok könyve 23, 19) A Sátán természete ellenkezik Istenével: „a hazugság atyja” (Jn 8,44). A Szentháromság egy Isten, a kommunikáció és a kapcsolat Istene. **Ahol hazugság van, ott nincs kapcsolat.** A hazugság a lélek halálát okozza. (Bölcs 1,11)

Aki Istentől elpártol, az a hazugság fajzata (Jz 57,4). Jézus önmagát az abszolút igazságnak nevezi: „Én vagyok az út az igazság és az élet.” (Jn 14,6) Elvárja övéitől is, hogy náluk „az igen igen, a nem nem” legyen. (Mt 5,37) Ezáltal tanítványai a „világosság fiaivá” válnak (Ef 5,8), és megszentelődnek „az igazság iránti engedelmisséggel.” (1Pt 1,22) Megélik Jézus ígéletének felszabadító valóságát: „az igazság szabaddá tesz titeket.” (Jn 8,32) Az ember állandóan kísértést szenved, hogy fölcserélje „Isten igazságát a hazugsággal.” (Róm 1,25)

Az igazság elleni bűnök: (A Katolikus Egyház Katekizmusának cikkelyei alapján.)

2475 Krisztus tanítványai magukra öltötték "az új embert, aki Isten szerint teremtetett, igazságosságban és igaz szentségben." (Ef 4,24) "Elhagyván a hazugságot" (Ef 4,25) el kell vetniük "minden gonoszsgot, minden álnokságot és színlelést, és irigységet és minden rágalmazást." (1Pt 2,1)

2476 Hamis tanúság és hamis eskü. Ha nyilvánosan hangzik el az igazsággal ellenkező állítás, különösen súlyos jelleget ölt. A bíróság előtt ez hamis tanúskodásnak számít. Ha eskü alatt tesszük, hamis esküről van szó.

2477 A személyek becsületének tiszteletben tartása tilt minden olyan magatartást és beszédet, amely alkalmas arra, hogy igazságtalanul károsítsa őket. Bűnt követ el:

- **vakmerő ítélettel** az aki, még ha hallgatolagosan is, elegendő alap nélkül igaznak fogad el valami erkölcsi fogyatékoságot a felebarátban;
- **megszólással** az, aki mások létező hibáit vagy bűneit indokolatlanul föltárja olyanok előtt, akik arról nem tudnak;
- **rágalmazással** az, aki az igazsággal ellenkező állításokkal árt mások becsületének, és alkalmat ad a róluk alkotott téves ítéletekre.

2478 A vakmerő ítélet elkerülése érdekében mindenkinek, amennyire csak lehet, jóhiszeműen kell értelmeznie felebarátja gondolatait, szavait és cselekedeteit: "Abból kell kiindulnunk, hogy minden jámbor kereszténynek egy másik homályos állítását vagy véleményét inkább kell jól értenie, mint elítélnie. Ha semmiképpen nem tudja jól érteni, kérdezze meg a beszélő szándékát, és ha az helytelenül gondolna vagy értene valamit, jóságosan feddje meg; ha ez nem elegendő, próbáljon meg minden alkalmas eszközt, mellyel kijózanítható és megmenthető a tévedéstől."

2484 A hazugság súlyosságának mértéke függ: az eltorzított igazság természetétől, a körülményektől, az elkövető szándékától, és a kártól, amit a hazugság áldozatai elszenvedtek. Halálos bűnné válik, amikor súlyosan sérti az igazságosságot és szeretet erejüket.

2485 A hazugság természete szerint elítélendő. **Megszentségteleníti a szót**, melynek az a rendeltetése, hogy a megismert igazságot másokkal közölje.

2487 Az igazságossággal és az igazsággal szemben elkövetett bármely bűn **jóvátételi kötelezettséget von maga után**, akkor is, ha elkövetője bocsánatot nyert. Ez a jóvátételi kötelezettség fennáll a mások becsülete ellen elkövetett bűnök esetén is. E morális és **olykor anyagi** jóvátétel mértékét az okozott kár nagysága határozza meg.

Hazugság definíciója: A hazugság azt jelenti, hogy az ember tudatosan és akarva az igazság ellen beszél vagy cselekszik (ez utóbbi a képmutatás vagy színlelés). Aki hazudik, áztatja magát, és megtéveszt másokat, akiknek joguk van megismerni valamilyen ténynek a teljes igazságát. (Youcat 452.)

Az őszinteség erénye az emberek közti kommunikáció igazságát és a szeretetet védi, a hazugság pedig sérti. Ez az erény az igazságosság gyakorlása: megadni, ami jár. A hazugság az igazságosság rendjét sérti, amikor nem adjuk meg mindenkinek, ami jár neki (pl. igaz információt) és ezzel a másikat igazságtalanul károsítjuk.

Mindenki hazudik? Az interneten a legtöbb cikk ezt próbálja alátámasztani, azonban ez nem igaz. Egyik cikkben ezt olvassuk: egy kutatás szerint az emberek átlagosan naponta 150-szer mondanak valótlan. Ezek a „népszerű” írások a hazugság fogalma alá sorolják be a kötelező tapintatosságot is. **Az őszinteség erénye azt jelenti, hogy igazul szólok és cselekszek anélkül, hogy a szeretetet sérteném.** Mindennapjaink során számtalan elvárásnak kell megfelelnünk, és sokszor észrevétlenül is szépítgetjük a dolgokat, hogy elkerüljük a konfrontációkat. A napi 150 „szépítgetésünk” közé sokaknál valódi hazugságok is keverednek. Nem nevezhetjük azonban hazugságnak, ha valaki önmaga védelmében vagy tapintatból úgy fogalmaz vagy cselekszik, hogy miközben nem hazudik, jogosan védi önmagát vagy a másik embert a kiszolgáltatottságtól, bántástól. Úgy például, hogy csak a jót hangsúlyozza ki és a kedvezőtlen oldalt elhallgatja.

Nem bűn tehát a „szépítgetés” amikor önmagunk előnyös oldalát hangsúlyozzuk ki és a negatívumainkról hallgatunk. Annak érdekében, hogy megszerettessük magunkat, de bűnné válik, ha pl. már egy elköteleződés felé haladó kapcsolatban elhallgatjuk ezeket.

Súlyos megtévesztés (**súlyos bűn**), ha valaki pl. elhallgatja, hogy csalja a kedvesét. Bűnös **elhallgatás és a megtévesztés** bűne: ha valaki másnak adja ki magát, mint aki; vagy amikor olyan módon hallgat el, hangsúlyoz túl valamit, hogy általa másokkal szemben igazságtalan előnyt szerez (pl. egy állásinterjú); vagy másoknak kárt okoz és már nem pusztán önmagát akarja megszerettetni, elfogadtatni, hanem „sportszerűtlenül” jár el.

Keresztény okosságot követel az, hogy észrevegyük, miként kell fogalmaznunk abban az esetben, amikor nyers őszinteségünk a tapintatlanság bűnéhez vezetne. Ha mindazok előtt, akikkel a múlt héten kapcsolatba kerültél pontosan azokat a szavakat ejtetted volna ki, amelyek átfutottak az agyadon, hogyan reagáltak volna? Például: „Szia Ádám! Miért nem vágod ki a szőrt az orrodból?” Egy dolog biztos: nem volna már se barátod, se munkád. Nem kell őszinteségi rohamunkban minden adódó gondolatunkat, pillanatnyi érzésünket kimondani. Bűn lenne azonban, ha ebben az esetben verbális (szavakkal kifejezett) hazugsággal nyújtanánk megerősítést, s azt hazudnánk: „Jól nézel ki!” **A hasonló súlyú „kegyes” hazugság bocsánatos bűn.** Sajnos sok ember életébe észrevétlenül beépült és már megszokottá vált a tényleges hazudozás.

Miért szépítgetjük a dolgokat? Sebzett (bűnbe esett) világban élünk, ahol ember és ember között van egy alapvető bizalmatlanság. Ádám és Éva már fügefaleveleket tettek maguk elé az első bizalmi törés (bűn) után, hogy ne érezzék kiszolgáltatottnak magukat a másik előtt. A mai napig mi is megpróbáljuk elrejtetni igazi önmagunkat a másik elől, mert félünk, ha meglátná azt nyers valójában, akkor elutasítaná. Félünk sebezhetőnek lenni és sebezni másokat, ezért elrejtőzünk és kozmetikázzuk magunkat (testünket, lelkünket, szavainkat). Így szavaink sokszor egyfajta védelmi falat vonnak körénk, ami mögé elbújhatunk addig, amíg nem bizonyosodtunk meg arról, hogy a velünk szemben álló ember nem veszélyeztet minket, hanem bízhatunk benne. A bűnbeesés után Ádám és Éva, ember és ember, már nem szeretni és szolgálni, hanem uralni és kihasználni akarták egymást. Krisztus megváltott minket ettől az átoktól és újra képesek vagyunk őszinte, érdeknélküli, tiszta szeretettel közeledni egymáshoz. Készek vagyunk a Szentlélek által, Aki az Igazság Lelke, hazugság nélkül élni. Ő elvezet a teljes igazságra. A hitvestársi kapcsolat csak őszinteségben tud jól működni, ugyanígy a barátság is.

Miért legyünk őszinték? Jézus azt kéri tanítványaitól, hogy mindig, minden helyzetben legyenek őszinték. Három okból szoktunk hazudni: előnyünk származzon belőle, vagy ne okozunk fájdalmat vagy, mert félünk, hogy hátrányunk lesz abból, ha felvállaljuk az igazságot. Ami rövidtávon pillanatnyi és látszólagos „előnyt” jelent, az hosszú távon mindig visszaüt, legkésőbb Isten ítélőszéke előtt. Jellemünket ez alapján fogják megítélni már az emberek is, s azt mondják ez egy őszinte, igaz, becsületes vagy sunyi, hazudozós ember. Ahogy a magyar mondja: „hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát”. Lehet, hogy azért hazudsz szüleidnek, hogy megcsináltad a leckét, mert különben nem engednek el a haverjaiddal, de elég csak egyszer „lebuknod” és máris megrendül a bizalom szüleidben. A jövőben minden alkalommal felteszik a kérdést: mi van, ha most sem mond igazat a gyerekem? Bizalmatlanok lesznek veled szemben és joggal. Lehet, hogy évekig nem fognak bízni benned annyira, hogy elengedjenek pl. egy buliba, mert nem lehetnek biztosak afelől, hogy igazat mondasz-e nekik arról, hogy kivel, hova mentek és mit fogtok ott csinálni. Bizonyára benned is összedől egy világ, ha egy barátod hazudik neked és felmerül a kérdés: aki egyszer hazudott nekem, az lehet, hogy máskor is hazudott már? **Az ellopott pénzt könnyebb visszaszerezni, mint az ellopott bizalmat.** Ezért súlyos dőgség a hazugság. Csak azzal lehet helyreállítani az elveszett bizalmat, ha bocsánatot kérsz, jóváteszed a kárt és kiengeszteled a sértettet. De ez sem elég: el kell határozni és meg kell ígérni, hogy soha többé nem fordul elő. Fontos, hogy Isten előtt is azonnal tedd le a Szentgyónásban

és Jézus nevében vágd el magad a hamisság lelkétől. Ha újra elesel, újra alázkodj meg, mielőtt más aláz meg téged! „Aki magát megalázza, azt felmagasztalják.” (Lk 18,14)

Hogy kerüljük el még a „kegyes” hazugságot is? Ha például nem vagyunk valakivel mély, bizalmi kapcsolatban és megkérdezné tőlünk: „Jól áll nekem ez a cucc?” Udvariatlanság lenne azt mondanunk: „Borzalmasan nézel ki benne. Remélem, nem fogod hordani!” Helyette mondhatjuk azt: „Nem az én ízlésem. Jobban tetszettél a farmeredben.” Ha Nagymama megkérdezi ízlett-e a süti, amit alig bírtunk letömködni a torkunkon, de illedelemességből megettük, **mondhatunk neki kitérő választ:** „köszönöm, hogy szinte minden alkalommal, valami kedvességgel készülsz. Nincs még egy ilyen Nagymama a világon!” Ebben az esetben viszont számolnunk kell azzal, hogy hamarosan újra terítékre kerül a „finomság”. Ezért jó, ha hozzátesszük: „a múltkori gyümölcstorta mindent vitt!” Lehet, hogy ezzel is fájdalmat okozunk, de emberi kapcsolatainknak nem az a célja, hogy hazudozás árán is elkerüljük a fájdalomkórást.

A hazugság, bárhogy becézzük is, hazugság marad és bűn, hiába nevezzük kegyesnek. Távolsít bennünket egymástól és Istentől. A hazugságok többsége „kegyes hazugság”, hogy erőszak és durvaság nélkül tudjunk együtt élni másokkal, de mint a példánkon láttuk gyakran inkább csak nagyobb bajt hozunk a fejünkre. Ugyanis hazugság nélkül jobban járunk, hiszen a legtöbb helyzetben az emberek csak a tapintatosan eltúlzott igazságot akarják hallani, de nem akarják, hogy hazudj nekik. **Vigyázzunk!** Az egy-egy alkalommal, kisebb jelentőségű dologban elkövetett hazugság gyakori ismétlődése **állapotszerű hamissághoz vezet.** Kreatívnak kell lenni, hogy a tapintatosságot játékos humorral, kedveskedéssel gyakorolva megmaradjunk egyszerre az igazság és egyszerre a szeretet talaján. Az igazmondás erénye ugyanis megköveteli az okosságot, mely megőrzi attól, hogy sérüljön a szeretet vagy valaki joga pl. a tiszteletre vagy arra, hogy ne érje jogtalan érzelmi, erkölcsi, fizikai kár. Az egyszerű illetéktelen, tolakodó kérdésekre adott kitérő vagy (nagyon indokolt esetben és ritkán) kétértelmű válasz megengedett: [→restrictio mentalis](#). **Még a legsúlyosabb esetekben is meg kell próbálni legalább kitérő választ adni, de ha a kitérő válasz súlyos károkat okozna, pl. valaki életébe is kerülhetne, akkor egy verbálisan hamis válasz nem jelent tartalmilag is hazugságot,** hiszen nem foszt meg senkit olyan igazságtól, amire joga van. Sem az igazság, sem a szeretet rendjét nem sértette, épp ellenkezőleg: akkor sértette volna, ha az erőszakos, jogtalan szándékát kiszolgálja annak, aki a kommunikáció bizalmával visszaél. Ez alapján szintén nem esett a hazugság bűnébe pl. az aki, a II. világháború alatt zsidókat bujtatott és a német katonák kérdésére, nemmel válaszolt. Amennyiben a kitérő válasz ráutaló magatartás lett volna a bujtatásra, az ő és az elbújt emberek életébe is kerülhetett volna. Ugyanígy a pap sem követ el hazugságot, ha arra a kérdésre, hogy „meggyónta-e a férjem, hogy megcsalt?” - azt válaszolja, hogy „nem tudom”. Akár minden gyóntatással kapcsolatos, indiszkrét kérdésre válaszolhatja ezt.

A pap élete árán sem szívárogtathat ki semmit a gyónási titokból és a legsúlyosabb bűncselekményt sem szabad feljelentenie. **KEK 2491** A hivatali titkokat -- melyeknek például politikusok, katonák, orvosok és jogászok vannak birtokában -- vagy a titoktartás terhe alatt tett bizalmas közléseket őrizni kell, azon kivételes esetektől eltekintve, amikor a titok megtartása komoly károkat okozhat az azt közlő, meghallgató vagy egy harmadik személynek, s a kár csak az igazság nyilvánosságra hozatalával kerülhető el. A másokra káros magáninformációkat súlyos és arányos ok nélkül még akkor sem szabad nyilvánosságra hozni, ha nem a titoktartás terhe alatt bízták ránk. **KEK 2486** A hazugság (mivel az igazmondás erényének megsértése) valóságos **erőszak a másikkal szemben.** Megismerő képességében sebz meg, mely minden ítélet és döntés előfeltétele. A hazugság minden társadalom számára ártalmas; aláássa az emberek közötti bizalmat és megbontja a társadalmi kapcsolatok rendszerét. Aki jogtalan információt akar megszerezni, az erőszakot gyakorol a kommunikáció igazságán és szeretetteljességén, melyet a „ne hazudj!” parancs véd. Az erőszaktevő nincs megkárosítva, ha nem kapja meg az igazságot.

Őszinteség gyümölcsei: Az őszinteség lélekszabadító, kimossa a hazugságokat, megkönnyíti életünket, szemben a valótlan tények bizonygatásával, mely hatalmas energiákat emészt fel. Az ember azt kapja, amit érdemel. Ha nem akarunk a hazugsággal közösséget vállalni először is mi magunk legyünk őszinték. Nem azt jelenti ez, hogy az összes gondolatunkat azonnal ki kéne teregetnünk. Az sem volna helyes, ha a legapróbb sérelmeket is mind felemlgetnénk, ami azt illeti, az ilyen ember nem túl vonzó a környezete számára. Arról van szó, hogy a fontos dologban soha ne beszéljünk mellé. Ha nem így viselkedünk, végül egy olyan valaki oldalán találjuk magunkat, akinek valamiért egy nem túl őszinte partnerre van szüksége. Olyan embert vonzunk magunkhoz, aki kerülni akarja az igazságot. Legyünk a világosság fiai és akkor a világosság fiai fogjuk, magunkhoz vonzani. Nincs ennél jobb módja a védekezésnek, maga Jézus is ezt ajánlja figyelmünkbe: „Az ítélet pedig az jelenti, hogy a világosság eljött a világba, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert a cselekedeteik gonoszak, mert aki rosszat cselekszik, gyűlöli a világosságot és nem megy a világosságra, hogy le ne lepleződjének a cselekedetei. **Aki pedig az igazságot cselekszi, a világosságra megy, hogy kitűnjön** cselekedeteiről hisz Isten szerint cselekedte azokat.” (Jn 3,19-21) Ne tápláljunk tehát hamis reményeket a másokban ez is a hazugság egy formája. Az őszinteség önmagunk vállalásával kezdődik. Kimondjuk, mi tetszik nekünk és mi nem, mi bánt vagy zavar. **Az őszinteség őszinteséget vonz.** (Randikalauz 41-44)

Egy középsiskola Bulldogs nevezetű csapata megnyerte államuk kosárlabda bajnokságát. Az edzőjük észrevette, hogy az egyik meccsen 45 másodpercig egy olyan játékos is a pályán volt, akinek nem lett volna szabad ott lennie. Beszámolt a szabálysértésről, amely megfosztotta az iskolát a bajnoki címtől és a kupától. „Azt mondtam a csapatomnak, hogy az emberek elfelejtik a kosármeccs eredményét, de sosem felejtik el,

hogy milyen fából faragtak minket.” A fiainknak és lányainknak látniuk kell, hogy azt tesszük, ami helyes még akkor is, ha ez kellemetlen. (FN 110-111o)

Hogy ne szoktassam hazudozásra, akiket szeretek...

A szülők gyakran azt tanítják gyermekeinknek, hogy az őszinteség a legjobb politika. De azt is mondják nekik, hogy udvarias dolog úgy tenni, mintha tetszene nekik a születésnap ajándék. Ezzel pedig hazugságra is tanítják a gyerekeket. Mutass örömet, amikor nagy megcsókol! A legtöbb igazságot azok a gyerekek mondják ki, akiket ezért rendszerint megbüntetnek. Például egy kis srác jól hallhatóan azt mondja, amikor elmegy egy kövér ember a gyerek mellett: „hogyan lehet valaki ilyen kövér?”. Sok gyermek főleg a szigorú büntetés miatt válik olyan leleményes hazudozóvá. Ki akar igazat mondani olyasvalakinek, aki mindig agresszívan vagy lobbanékonyan reagál az igazságra?

Ha mások azt látják, hogy feldühödsz, megsértődsz vagy bosszút lihegsz, amikor megmondják neked az igazat, mindenáron el fogják kerülni az őszinteséget. **Ha sértődősnek ismernek, sohasem fogod megtudni, mit gondolnak vagy éreznek valójában a többiek, mivel eltorzítják az igazságot, hogy elkerüljék a negatív reakciót.** (Allon Barbara Pease, *Miért hazudik a férfi, miért sír a nő?* Alcím: *A nemek harca* Park kiadó 2011)

Hazugság a párkapcsolatban, barátságban:

Ahol hazugság van ott nincs kapcsolat. (H. Cloud, J. Townsend, *Randikalaus*, Harmat 2006 Budapest)

1. Hazugság a kapcsolat természetét illetően. Amikor pl.: valaki önző érzelmi igényei kiszolgálására szeretné a közelében tudni azt a fiút, akitől nem akar semmit, pedig tudja, hogy a fiú már többet érez iránta. Így megtörténhet a másik nembe vetett bizalom elvesztése.

2. A valódi érzések elkendőzése. Fondorlatos behálózás, ha valaki baráti szívességeket tesz, de valójában hátsó szándék vezérli. Amikor azután a célszemély nem viszonzza a szeretetüket, megbántva érzik magukat és áldozatként viselkednek, mintha a másik vétett volna ellenük, holott ő mindvégig abban a hitben élt, hogy csupán barátságról van szó kettejük között.

3. Hazugság a tényekkel kapcsolatban. Legyünk résen, ha partnerünk nem őszinte a hollétével, az anyagiakkal, a másokkal való találkozásival, a múltjával, a droggal, az elért eredményivel vagy egyéb tényekkel kapcsolatban. **A notórius hazudozó nem alkalmas (komoly) kapcsolatra, mert sohasem tudod, hogy kivel vagy kapcsolatban, azzal-e, amit mutat és mond vagy egy másik emberrel. Minél inkább becsapott minket a másik, annál kevésbé beszélhetünk kapcsolatáról.**

4. Hazugság valódi énünkkel kapcsolatban. Az őszinteség rendkívül fontos, mert **olyan mértékben lehetnek jók a kapcsolataink amilyen mértékben őszinték és nyíltak vagyunk másokkal szemben.** Ne rejtjük véka alá, hogy milyen zenei stílust, gyülekezeti közösséget vagy filmet, vagy tevékenységet szeretünk. Mondjuk el őszintén, ha bizonyos programokon nem szívesen veszünk részt. Ez nem azt jelenti, hogy nem tehetnénk félre saját vágyainkat, ha így tudunk örömet szerezni partnerünknek. Arról van szó csupán, hogy ne féljünk önmagunk vállalásától különben másnak vélnek bennünket, mint akik valójában vagyunk és a későbbiekben komoly problémákhoz vezethet. Pl.: a túlzott alkalmazkodás vonzza az irányító, csak maguk körül forgó embereket. Legyünk őszinték, merjünk önmagunk lenni és élvezzük, hogy különbözünk. (Randikalaus)

KÉRDÉSEK: Stephen King mondja, hogy **csak az ellenségünk mond igazat, a barátok és a szeretők belegabalyodtak a kötelesség hálójába és vég nélkül hazudoznak.** Egyetértés-e ezzel a gondolattal? Miért nehéz teljesen őszintének lenni azokkal, akik közel állnak hozzánk? Közel állókkal vagy távol állókkal nehezebb teljesen őszintének lenned (vö. fügefalevél)? Kinek oszthatom meg a lelkem legmélyét? Kinek, mikor nem szerencsés így kiszolgáltatni magam? Van-e túlzott őszinteség? Te milyen fügefaleveleket használsz, hogy elrejtőzz? Mi segít Téged abban, hogy szépitgetés nélkül add magad? Hol és kivel, kikkel tapasztaltál meg olyan teljesebb őszinteséget, ahol önmagad lehettél, (fügefalevelek nélkül) anélkül, hogy attól kellett volna félned, hogy mit szólnak hozzá? Hogy lehet helyrehozni egy hazugságot? Van-e olyan, hogy valaki nem szavakkal hazudik? (Igen. Testével hazudik pl. az, aki házasság előtt lefekszik a másikkal, olyan elkötelezettséget jelez, ami nincs. Hazugság pl. nem venni el feleségül Rózsikát, de élettársként kihasználni.) Előfordulhat-e olyan, hogy egy verbálisan kimondott valótlan állítás tartalmilag és természetét tekintve nem jelent hazugságot? (Igen, de csak nagyon szélsőséges helyzetekben vagy közösen kimondott vagy hallgatólagosan elfogadott megegyezés alapján – pl. gyónási titok, vagy pl. ha minden szereplő tudja, hogy ez játékos vicceskedés a szavakkal, vagy pl. ha már egy férj tudja, hogy miközben felesége azt válaszolja a „Mi a baj?” kérdésre, hogy „Semmi.”, ezzel nem hazudni akar neki, hanem indirekt módon azt fejezi ki, hogy igen baj van, de most nem szeretném, ha ezzel foglalkoznál.)

Mondj példákat, amikor igaznak lenni, nem csálni, nem hazudni rövid távon hátrányt jelent! Érvelj amellett, hogy hosszú távon mégis érdemes igaznak maradni! Evilági értelemben jobban érvényesül, aki mindig igazat mond? (Néha igen, de néha nem.) A puskázás bűn-e? (igen) Hogyan érinti a hazugság témakörét? (Másnak mutatom magam, mint aki vagyok, színlelés, megtévesztés, csalás.) Mire szoktathat rá a puskázás vagy más hazugsággal szerzett gyakori „előnyyszerzés”? (Nem kell felelősséget vállalni pl. mulasztásaimért, nem fejlődök, nem küzdök meg hiányosságaimmal, nem nézek szembe kihívásokkal, többet, mást mutatok magamról, mint aki vagyok, és majd csalódást okozok stb.)

„Az igazság szabaddá tesz, de először felkavar.” (Mahl Pancoast) – Mondj néhány helyzetet, ahol ezt megélhetjük!

Lehet-e felelősségem abban, ha az átlagnál gyakrabban tapasztalom, hogy nem mondanak nekem igazat az emberek?

MELLÉKLET

„A hazugság eszközzé vált és beépült a mindennapi életünkbe. Eszközként használjuk, hogy munkát, magasabb beosztást kapjunk. Az őszinteség, egy Istennel élő személyben alaptulajdonságnak kell lennie. A világ mostanság arra hajlik, hogy a föllentést nem tartja hazugságnak, sőt még becézgeti is, és azt mondja: kegyes hazugság. Istennél a föllentésnek nevezett hazugság is bűn. Mindennapi (keresztény) életünkben is nehéz megélni az őszinteséget. Vannak olyan helyzetek, amikor kínos szituációba kerülünk, ha nem hazudnánk. Sajnos a gonosz nagyon jól forgatja a szavakat és el tudja hitetni az emberekkel, hogy hazugság nélkül nem lehet élni. Hazugság nélkül lehet azonban csak, igazán Istennek tetsző életet élni! Egy ideje tudatosan törekszem arra, hogy nap mint nap átadjam az életemet Jézusnak, hogy már ne én éljek, hanem ő éljen általam, bennem. Így lassan megtanít az Úr arra, hogy hogyan kerüljem el a hazugságot. Valóban csodálatos, amikor Isten munkálkodik a szívemben.”
(Szilágyi Dávid nagyváradi diák, Fiatal vagyok és gondolkodom c. honlapról, Katolikus hetilap ifjúsági fóruma)

Védelem, hogy hazugságok áldozataivá, ne váljunk:

Egyik legveszélyesebb hazudozó, akivel egy nőt összehozhat a sors, a romantikus hazudozó. Elhallgatják, hogy már van feleségük, nagy szakértelemmel adják ki magukat ügyvédnek, orvosnak, ezzel vívják ki a nők tiszteletét. Célja általában az, hogy pénzt, lakást, szexet csaljanak ki gyanútlan nőkből, és cserébe úgy tesznek, mintha izgalmat és szerelmet kínálnának nekik. Az okozott érzelmi kár, megtépázott önbecsülés mély érzelmi sebeket ejt a nőn, aki eztán már képtelen lesz megbízni a férfiakban. A nő vak lesz a hazugságokkal szemben, vagy letagadja azt, ami a családjá vagy a barátai számára nyilvánvaló. **„Az emberek azt állítják, hogy szeretik az igazságot, valójában azonban azt akarják igazságnak hinni, amit szeretnek.”** (Robert Ringer)

Ha valaki azért fog le, szokik le az alkoholról, hogy vonzóbbá tegye magát előtte, ilyenkor ne feledd, a kutyából nem lesz szalonna! Csak az önmagunk érdekében végrehajtott változások tartósak és maradandóak. Ha valaki bizalmi állásra pályázna nálad, szeretnél minél többet megtudni az illetőről és múltjáról. Ugyanez vonatkozik a hosszú távú partner kiválasztására is. A legjobb információforrás ilyenkor az illető előző partnere. Japánban sok szerelmes számára bevett gyakorlat, még az első randevú előtt a család bemutatja fia vagy lánya életrajzát a leendő vő vagy meny családjának. Minden tartós termék előéletét ellenőrizni kell. A szerelemét is. Ne ess áldozatul se a romantikus kliséknek, se a tomboló hormonoknak!

Saját őszinteségünkön múlik, hogy van-e esélyünk partnerünk jellemének mélyebb megismerésére. Beszéljük meg, ha olyasmit tett, ami nekünk nem tetszik, ellenkezik az értékrendünkkel, ha ezt elmulasztjuk, kapcsolatunkat hamis biztonságérzetre építjük, nem jöhet létre köztünk valódi intimitás. Konfliktusmentes kapcsolatok a valóságban meglehetősen felszínesek. Azok az emberek sikeresek a kapcsolataikban hosszútávon, akik megfelelően tudják kezelni a konfrontációt és kritikát. Aki nyíltan szembe mer nézni a konfliktusokkal és sérelmekkel, azzal lehet őszintén beszélni. Ha az emberek nem őszinték hozzánk, először magunkba nézzünk, nem mi tesszük-e nehezzé nekik sértődékenységgünkkel stb. A Példabeszédek könyve találóan jellemzi a konfrontálódásra képtelen embert: „Ne fedd meg a csúfolódót, mert meggyűlöl téged, de **fedd meg a bölcsét, az szeretni fog téged!**” (Péld 9,8) Aki azonnal védekező állásba helyezkedik és nem nyitott a visszajelzések meghallgatására, megfontolására, azzal a kialakított kapcsolat aggodalomra ad okot.

A notórius hazudozó nem alkalmas semmiféle kapcsolatra: Zsoltárok 101,7-ben ezt olvassuk: „Nem maradhat házamban, aki álnokságot művel. Aki hazugságot beszél, nem állhat meg színem előtt.” Óva intünk mindenkit olyan partnertől, aki titokban mással is randevúztat, a tényekkel kapcsolatban hazugságba keveredik, vagy ha drogozik, iszik, ám ezt tagadni próbálja. Az efféle hazugságok súlyos jellemhibára utalnak, amin lehet ugyan változtatni, de addig is komoly sérüléseket okoznak az illető környezetében élőknek, ne akarjunk közéjük tartozni. (Randikalauz, 31-40. o.)

Ki hazudik többet?

Tudományos kutatások mutatják, hogy a férfiak és a nők nagyjából ugyanannyiszor hazudnak. Amiben eltérnek, az a hazugságuk tartalma. **A nők a kapcsolat biztonsága érdekében hazudnak, a férfiak azért, hogy elkerüljék a vitát,** és imádnak arról hazudozni, hogy milyen vakmerőek voltak fiatalkorukban. **Egy nő azért hazudik, hogy mások jobban érezzék magukat, egy férfi azért, hogy jó színben tűnjön fel.** Egy nő szemrebbenés nélkül állítja, hogy a barátnője jól néz ki, holott úgy néz ki, mint egy zsák krumpli. Amikor egy férfi valóban hazudik, azt a nők többsége kiszúrja. Tipikus férfihazugság azt állítani, hogy egy multinacionális cég második embere vagyok, holott pizzafutárként dolgozom. Az első számú férfikérdés, amely a nőket hazugságra kényszeríti: na, milyen voltam?

Hazugság árulkodó jelei: A hazugság leggyakoribb formája az öncsalás. Ez teszi lehetővé, hogy valaki elszívjon napi két csomag cigarettát, mégis azt állíthassa magáról, hogy nem dohányos. **A nők fogékonyabbak a testbeszédre és a hangjelzésekre, emiatt a férfiakat sokkal többször kapják rajta, amitől úgy tűnik, mintha a férfiak sokkal többször hazudnának, pedig nem.**

Gyakori férfihazugságok: nem vagyok részeg stb. Minél nagyobb a hazugság, annál több nyomra vezető jelet hagy maga után. Ha ezeket a jeleket megpróbáljuk elrejtteni, a legtöbbünkben érzelmi viharok támadnak. Minél közelebb vagyunk a másikhoz, annál nehezebben hazudunk neki. **Egy férj például nem könnyen hazudik a feleségének, de háborúban minden nehézség nélkül képes hazudni az ellenségnek. Pontosan ez a titka a beteges hazudozóknak. Ők senkihez sem kötődnek érzelmileg, ezért könnyedén hazudnak mindenkinek.** A legtöbb férfinak, ha már hazudni akar, telefonon sokkal könnyebben megy. A nők többsége könnyedebben képes egy férfi szemébe hazudni, és általában meg is őrzi. Az átlagos nő mindkét agyféltekéjében 14-16 fontos funkció lép működésbe a személyes érintkezés közben. Ezek dekódolják a

szavakat, a hangszínváltásokat és a testbeszédet, és nagyrészt ez magyarázza a női megérzés ismert jelenségét. A férfiaknak csak 4-7 ilyen agyfunkciója van, hiszen a férfiagy térbeli, és nem kommunikációs feladatokra fejlődött ki. Az FBI ügynököket megtanítják a mikro-arc kifejezések, az arcon hazugság közben megjelenő, csak másodperc törtrészeig tartó kifejezések elemzésére.

Aki hazudik, az nem utal önmagára, és elkerüli az *én* és az *engem* szavakat. Az emberek mintegy 70%-ának magasabb lesz a hangja. Mikor egy férfi elnyeli a szavakat, valószínűleg hazudik. A hamis mosoly lassan jön, és aszimmetrikus. Látszik a szemén, ahogy mondja. Aki hazudik, az soha nem néz a szemedbe. A vérbeli hazudozók viszont nagyon értenek ahhoz, hogy hazugság közben is megtartsák a szemkontaktust.

Biblikus részek a hazugságról

Sirák fiának könyve (20,24-26): „A hazugság csúnya szégyenfolt az emberen, s az ostobák szájából csak úgy ömlik. **Jobb még a tolvaj is, mint aki hazudik, de mind a kettőnek pusztulás a sorsa.** Borzasztó dolog a hazugság szokása, **szégyenét a hazug mindig magán hordja.**”

Péld 12,22: „A hazug ajkai átkozottak az Úr előtt.”

Jel 21,8: „Minden hazugnak osztályrésze a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz.”

Ef 4,25: „Szakítsatok a hazudozással, s beszéljen mindenki őszintén felebarátjával, hiszen egymásnak tagjai vagyunk.”

A Biblia számos esetben bizonyítja, hogy aki hazugságával másoknak bajt vagy kárt okozott, az súlyos bűnt követett el. Putifár felesége hazudott, ő miatta került József börtönbe. Jezabel királyné hazudott és miatta megkövezték ártatlanul Nábót. A farizeusok hazudtak és Jézust keresztre feszítették. Giezi, a próféta szolgája csak kisebb hazugsággal vétett, s mégis nagy büntetést kapott. **A kis hazugság is az ördöghöz tesz hasonlót.** Látjuk, hogy a hazugság mennyire megrontja az emberek boldogságát. A száj, amely hazudik, megöli a szívet. A hazugság megrendíti a bizalmat az emberek és népek között. Háborúknak, ártatlanok halálának az oka.

Hazugságfajták (ezek mindegyike bűn is, bár különböző súlyú lehet)

- „Kegyes” hazugság: arra használjuk, hogy megkíméljen bennünket attól, hogy megbántsuk, vagy megsértsük egymás érzelmeit a rideg, kemény és fájdalmas igazsággal szemben.

- Elhallgatás és megtévesztés: Talán valójában nem is hazudtál, csak hagyta, hogy valaki rossz következtetésre jusson abból, amit mondtál vagy nem mondtál neki. Talán elfelejtetted megemlíteni, hogy a motorból folyamatosan szivárog az olaj, amikor a kocsidat adta el, és ecsetelted, hogy milyen kitűnő állapotban van az autód. Ez utóbbi súlyos megtévesztés, súlyos bűn, mely jóvátételt igényel, éppúgy, mint minden más csalás. Befestetted a hajad, hogy 7 évvel fiatalabbnak nézz ki, ráfésülted a kopasz foltra a néhány megmaradt fürtöt. Magas sarkú cipőt hordtál azért, hogy a lábad hosszabbnak tűnjön, válltömést, hogy tekintélyt színelj. Ezek nem feltétlenül bűnök, de azzá válhatnak, ha önmagunk el nem fogadását vagy mások rossz szándékú megtévesztését szolgálják.

- A füllentés apró erkölcsi hazugság, ilyenkor kiszínezzük egy történetet, vagy jelentéktelen dolgokat ferdítünk, hogy kedvezőbb színben tűnhessünk fel. Ez bocsánatos bűn, de ha játékból vagy mindkét fél számára tudottan a szórakoztatás kedvéért történik és senkit sem bánt, akkor nem bűn, hanem tréfálkozás.

- A jóindulatú hazugság: pl. amikor az orvosok álgógyszert, vagyis placebót írnak fel a betegeknek, szintén hazugok. Kutatások szerint a betegek 30-40 %-a jobban lesz a placebótól. A pokolba vivő út is jó szándékkal van kiköveztve. Egy jóindulatú hazugság súlyos bűn is lehet, pl. ha valaki beteg hozzátartozója előtt titkolja, hogy halálos beteg és emiatt nem hív időben papot, hogy felkészüljön a hazatérésre.

- A meghamisítás során, pl. Ili hamis információt közölt Julcsival egy számára is vonzó srácról, azzal, hogy lecsapja őt a riválisa kezéről.

- Az álnok hazugság célja a bosszú vagy az előny. Az álnok hazugságot, vagy pletykaterjesztést gyakran használják fegyverként versenyhelyzetekben is. Eltökélt szándékuk, hogy tönkretégyék áldozataik jó hírnevét, és ez rendszerint megsemmisítő és maradandó következményekkel jár. Politikai pártoknál sem ritka. Mindegy milyen botrányos vagy nehezen hihető az álnok hazugság, ha elég sarat dobálunk, valaki majd csak beszennyeződik.

10 leggyakoribb férfi hazugság:

1. "Nem is ittam olyan sokat!"
2. "Jól vagyok, nincs semmi baj!"
3. "Sajnos nem volt téreőr."
4. "Nem is volt annyira drága!"
5. "Már úton vagyok!"
6. "Kések, mert dugóba kerültem."
7. "Nem, de hogy nagy benne a feneked!"
8. "Ne haragudj, nem vettem észre, hogy hívtál!"
9. "Hogy lefogytál!"
10. "Nahát, éppen erre vágytam!"

Tipikus női hazugságok:

1. „Semmi baj!” Azt jelenti: rohadtul nem vagyok jól. Erre használjuk: Nem akarunk felesleges faggatást, majd elmondjuk másnak.
2. „Ezt nem szoktam csinálni, csak most!” Azt jelenti: szoktam csinálni, de nem vagyok rá büszke. Erre használjuk: Nem akarjuk, hogy teljesen bolondnak nézzem furcsa szokásaink miatt.
3. „5 perc múlva kész vagyok.” Azt jelenti: talán 45 perc múlva kész leszek. Erre használjuk: Nem akarjuk, hogy ideges legyen a másik.
4. „Amúgy sem akartam semmilyen ajándékot.” Azt jelenti: azért csak vehetett volna valamit az évfordulónkra. Erre használjuk: megnyugtató, hogy nem egy szörnyeteg, mert nem hozott még egy csokit sem az évfordulóra.
5. „Nem leszek ideges.” Azt jelenti: ideges leszek, erre használjuk: nagyon meg akarok tudni valamit, amit nem mer elmondani.

Gyakori hazugságok, amiket a gyermekeinknek mondunk:

1. „Ez a rajz gyönyörű!” De azért legyünk őszinték, a legtöbb gyerek firka nem nevezhető sem szépnek, sem érdekesnek, de még felismerhetőnek sem. Ha más gyerek csinálta volna, fel se merülne bennünk, hogy bekeretezzük, és örökre megőrizzuk.
2. „Legalább kóstold meg ízleni fog!” A gyerek nem hülye, és tudja, hogy nem fog neki ízleni, sem a brokkoli, sem a spenót, sem más egészséges, gyanús külsejű étel, amire megpróbáljuk rábeszélni.
3. „Majd holnap megvesszük.” Bizony vannak hónapok, amik soha nem jönnek el, de valamiért a legtöbb gyerek simán beveszi ezt a kamu dumát, ami esélyt ad nekünk arra, hogy szépen kihátráljunk a szituációból, különösebb hiszti és nagyobb pénz elköltése nélkül.
4. „Ha megeszed, erős leszel és nagyra nősz!”
5. „Ha nem jössz, itt hagylak!” Soha semelyik szülő nem hagyja ott a gyermekét, csak azért mert az leragadt egy kirakat előtt, vagy ezer évig tart felvennie a kabátját és nem hagyja, hogy segítsünk.

Veszélyes játszma, mert vagy megijed a gyerek, és jön (tehát elhitte, hogy ott hagyjuk, és az elég szomorú), vagy le se tojja, mert bízik bennünk, és tudja, hogy nem hagyánk ott. Ebben az esetben pedig komplett hülyét csináltunk magunkból.